

Provinciale Waterstaat van Groningen

Nr.

GRONINGEN,

8 Maart 1950.

BIJLAGEN { terug 2
 { nieuw 1 ramingstaat.

Bericht op Kantbesch. Ged. St.
d.d. 25 Januari 1950, nr 1211, 1e afd.

ONDERWERP: Windwatermolen.
Waterschap Het Witte Lam.

PROVINCIJ	GRONINGEN
DIENT	
No.	344 50
dos.	-07.526

In de bij nevenvermelde, ^{terug/}hierbijgaande kantbeschikking van Gedeputeerde Staten overgelegde brief van 2 Januari 1950 van het Bestuur van het waterschap Het Witte Lam wordt door genoemd Waterschapsbestuur ter kennis gebracht, dat de windbemaling als gevolg van de onklaar geraakte vijzel niet meer functioneert en dat het bestuur thans overweegt om onder opheffing van de windmolen over te gaan tot een uitsluitend mechanische bemaling, waartoe de kleine, bestaande electrisch aangedreven bemalingsinstallatie van een in de polder gevestigde steenfabriek een basis-mogelijkheid biedt, indien laatstbedoelde installatie wordt uitgebreid met een groter pompaggregaat.

Het Waterschapsbestuur vraagt of met dit plan tot het wijzigen van de bemaling kan worden ingestemd.

Het bovenstaande geeft mij aanleiding het volgende op te merken.

Het 100 ha grote waterschap Het Witte Lam te

AAN: Zuidwolde, gelegen in de gemeente Bedum, beschikt
DE HEER SECRETARIS VAN DE
PROVINCIALE MOLENCOMMISSIE
IR. J. DIEPERINK

Provinciehuis
GRONINGEN.

*De aflevering met
het rapport.
Prakt. met waterschaps-
bestuur*

momenteel over een kleine windwatermolen met een vlucht van 13,40 m, welke molen door middel van een vijzelinstallatie met een normale opbrengst van 9 m³/minuut het polderwater uitsloeg op het, tot het boezemwaterschap Hunsingo behorende, Boterdiep.

Naar ik ben ingelicht, won in 1944 het Waterschapsbestuur voor de toen reeds slecht werkende vijzel technisch advies in bij ons mede-commissielid, de heer J. Wiertsema, welk advies destijds onder opgave van een ramingsom voor het vernieuwen van de vijzel-inrichting werd verstrekt, doch blijkbaar niet door belanghebbenden is opgevolgd. Het behoeft dus geen verwondering te verwekken, dat de vijzel thans opnieuw onbruikbaar is geworden. Zij zal door een nieuwe vijzel moeten worden vervangen. Overigens is de molen nog vrij goed intact, al zijn hier en daar kleine herstellingen nodig.

De onderhavige windmolen moet in de regel goed in staat worden geacht het officiële polderpeil van slechts 1,23 m - N.A.P. (= 0,30 m - Hunsingopeil) te handhaven en is derhalve in tijden van brandstoffenschaarste ook van veel nut, daar zonder bemaling de polderwaterstand zodanig zou gaan stijgen, dat dan niet behoeft te worden gerekend op enige opbrengst van betekenis van deze poldergronden.

Het peil van het centrum ondervlak schroefgang van de vijzel is gelegen op 1,67 m - N.A.P., zodat bij de huidige vijzelafmetingen voldoende gelegenheid bestaat om de polder in het winterseizoen tijdig ver beneden het polderpeil te doen afmalen teneinde de windstille perioden te overbruggen en eventuele, uit te hoge polderwaterstanden voortvloeiende bezwaren voor het land zoveel mogelijk te voorkomen.

Het object zal m.i. uit waterstaatkundig oogpunt voor

het maximum subsidiepercentage in aanmerking kunnen komen.

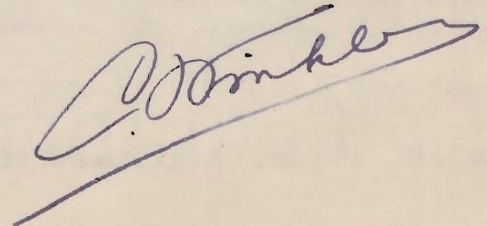
In verband met de gunstige ligging van de molen aan de nieuwe verkeersweg Groningen-Ellerhuizen zal het ongetwijfeld uit toeristisch en landschappelijk oogpunt eveneens aanbeveling verdienen op het behoud van deze molen aan te dringen.

De herstellingskosten worden door de heer Wiertsema geraamd op, f.3.370,- (zie bijlage).

Gezien de omstandigheid, dat met het inrichten van de mechanische bemalingsinstallatie vermoedelijk een grotere geldelijke uitgave gepaard zou gaan en het waterschap, wat de exploitatie van de mechanische bemaling betreft, in bepaalde opzichten sterk afhankelijk zou worden van de directie van genoemde steenfabriek, hetgeen in het algemeen ongewenst is, moet het door het waterschap voorgestelde plan worden ont-raden, temeer nu hiertegenover staat, dat voor het herstel en onderhoud van de windmolen desgewenst subsidies kunnen worden toegekend.

Het College van Gedeputeerde Staten ware in overweging te geven het Waterschapsbestuur in bovenstaande zin te berichten met het verzoek om mede te delen of op subsidiëring van het herstel en onderhoud van de windmolen prijs wordt gesteld, opdat dezerzijds daartoe strekkende subsidie-aanvragen nader kunnen worden uitgewerkt en ingediend.

DE INGENIEUR VAN DE
PROVINCIALE WATERSTAAT:

AAN:
DE HEER SECRETARIS VAN DE
PROVINCIALE WATERSCHAPCOMMISSIE
IR. J. DIEPRIN

Rapport onderzoek windwatermolen van het waterschap
Het Witte Lam te Zuidwolde, gelegen in de gemeente Bedum.

Deze achtkantmolen met een vlucht van 13.40 m, staande aan het Boterdiep te Zuidwolde en de hoofdverkeersweg is een aardig molentje van mooie lijn.

De herstellingskosten zullen volgens globale raming bedragen als volgt:

Nieuwe vijzel	f. 1600,-
Nieuwe windpeluw	f. 350,-
Verbetering van de Lange spruit	f. 150,-
Lasch aan het ene voeghout	f. 175,-
Nieuwe kammen in het asrad	f. 120,-
Herstelling van de roeden	f. 125,-
Verfwerk	f. 400,-
Herstelling rietbedekking	f. 250,-
Diversen en onvoorzien	<u>f. 200,-</u>
	f. 3370,-

Opgemaakt te

Groningen in Februari 1950 door de heer J. Wiertsema.

De Voorzitter gaat over tot de behandeling van de ingekomen stukken.

12

1. Kantbeschikking van Ged. Staten d.d. 25 Januari 1950, betreffende de molen van het waterschap „Het Witte Lam“. Dit waterschap wil de bemaling van zijn polder laten verzorgen door een steenfabriek. Ir Winkler heeft een rapport uitgebracht.

Ir Winkler licht de aangelegenheid toe. Deze molen (nr 12) heeft een vlucht van $13\frac{1}{2}$ m en een capaciteit van 9 m³ per minuut. De polder is 100 ha groot. In de oorlog ondervond men reeds moeilijkheden. De heer Wiertsema bracht een advies aan het waterschap uit, doch dit werd niet opgevolgd. Thans wil het waterschap de aanschaffingskosten van een nieuwe vijzel en verdere toekomstige kosten vermijden en zich op de bemaling van de steenfabriek richten. De capaciteit van de installatie voor de laatstbedoelde bemaling zou dan echter aanmerkelijk moeten worden opgevoerd, daar de huidige bemaling te gering voor deze uitbreiding is. De ligging van de molen is fraai; nabij de stad loopt hij vanaf de weg Groningen-Ellerhuizen erg in het oog. Spreker merkt verder op, dat de molen in tijden van brandstofnood grote waarde kan hebben.

4-2-1950. 11-3-150

Ir Dieperink informeert of de steenfabriek de enige ingeland is.

De heren Van der Veen en Winkler antwoorden, dat de steenfabriek niet de enige en tevens niet de grootste ingeland is.

De heer De Koning acht het gemaal van de fabriek geschikt als hulpgemaal.

De heer Wiertsema heeft vernomen, dat het waterschapsbestuur buiten de steenfabriek de molen wil handhaven. De opvolging van zijn door Ir Winkler reeds gememoreerd advies werd destijds door de fabriek tegen gehouden.

De Voorzitter acht de omstandigheid, dat de huidige installatie van de fabriek niet voor deze uitbreiding berekend is, een klemmend argument voor het behoud van het molentje. Het meest praktische zal zijn met het Bestuur van gedachten te wisselen.

De heer Noodhoff acht een toestand, dat een waterschap van een particulier - in dit geval de steenfabriek - afhankelijk is, uit den boze.

De Voorzitter stelt de kwestie in handen van de Technisch Commissie. Deze zal een onderhoud hebben met het Bestuur.

Ir Winkler licht aan de hand van zijn rapport d.d. 8 Maart 1950 toe.

Hij heeft een bespreking gehad met het bestuur, waarin ook de directeur van de steenfabriek zitting heeft, en met de waterbouwkundige van het waterschap Hunsingo. Het bestuur staat nu voor de keuze zich te gaan richten op het gemaal van de steenfabriek, waarbij dan de capaciteit van deze installatie aanmerkelijk zou moeten worden opgevoerd, of voor hun eigen molen een nieuwe vijzelinstallatie aan te schaffen. Het laatste wordt blijkens de bijlage van het eerdergenoemde rapport van de heer Wiertsema begroot op f.3.370.--. Verder denkt het bestuur aan de mogelijkheid zijn waterschap in de Westpolder te doen opnemen. Dit laatste is een idee van de waterbouwkundige van Hunsingo. Het bestuur ziet tegen de toekomstige kosten op.

Spreker is van mening, dat de molen verloren zal gaan, tenzij aan het bestuur positieve toezeggingen omtrent de subsidie kunnen worden gedaan. Het bestuur moet overtuigd worden.

De Voorzitter wil dit aan Ir Winkler overlaten.

De heer Wiertsema merkt op, dat de waterschapslasten bij opneming in de Westpolder hoger zullen worden.

De heer Van der Veer wijst er op, dat Gedeputeerde Staten samenvoegingen van waterschappen moeten goedkeuren.

De vergadering gaat met het rapport accoord; Ir Winkler zal nader overleggen.

52 versg. 15.15.50